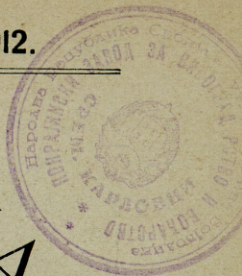

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАНИ ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

Издази месечно једанпут.

УРЕДНИК

Јован Живановић

Бр. II.

Чланови оснивачи „Српске пчеларске задруге у Руми“ плаћају једанпут за увек 50 круна, а редовни чланови I. реда 6 круна годишње; добивају једни и други лист бесплатно, а чланарину нека шаљу: „Управи српске пчеларске задруге у Руми“. Који нису чланови задруге а желе имати лист плаћају 6 Круна претплате.

Година
XVI.

Пчеларски календар.

Новембар.

Дође нам и суморни и уморни новембар. И он се по вечним природним законима, окреће у овом колу од времена са другом браћом својом. Изгледа нам, да је запрашио играјући коло, али кад нам се приближи видимо, да је оно магла, што га је обавила, а не прашина. Пчеле мирују у својој кошници, а пчелар у топлој соби.

Благо пчелару, којег сад савест не гризе, што није својим вредним пчелама зимницу умањео.

Све што узнемирава пчеле, нека је далеко од пчелињака. И сам пчелар, кад од времена на време пролази кроз пчелињак, да прегледа лета, нека пази да луњањем и чешањем о кошнице, не узнемири својих пчела.

Снег нека стоји на пчелињаку, јер чишћењем и избацавањем снега из пчелињака јако се буне пчеле, особито ако тај посао раде људи, који нису пчелари. Ни на седалу снег ништа не смета, само се не сме претворити у лед.

Сад се не треба бојати за пчеле, да ће умрети од глади, јер сад пчелама треба врло мало меда.

Б. Коларовић.

Јесу ли трутови ждероње?

Који год „Пчелар“ њемачки отвориш, наћи ћеш у њима како трутове називају лијенштинама, ждероњама и т. д. као да су бескорисни чланови пчелиње заједнице. Па по њима и Св. Гавриловић у својој књизи „Практично пчеларство за потребу почетника“ назива их „дембелима и готованима, које *оптужујемо* да сладе и кркају мед; шетају се, облећу и зунзарају око кошнице на топлој пригревици, колико тек да опруже ноге и крила, да добију бољи апетит (прохтев)..... за њега“. Дабогме да је ово речено по угледу каквог њемачкога пчелара и ми се не чудимо

СРБИНЕ!

Не испуштај земље из својих шака, јер је свака грудa, свака бразда, сваки педаљ српске земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште српско, што Срби лакомислено из шака испуштају и странцима продају неизмерни народни губитак, сигурна и неизбежна народна пропаст, највеће српско народно издајство.

г. Св. Гавриловићу, али се чудимославном Берлепшу, који је извојевао Берзону партеногенезу у својим знаменитим писмима из апистике. Он назива трутове *faule*

Väusche und arge Schlemmer. Али ми знамо, да су они чланови пчелиње заједнице, да су тако исто корисни као и матица и пчеле и да без њих не може бити ни матице ни пчела. Они су мужјаци и без њих не може се матица оплодити. А без тога не може бити ни матице ни пчела.

Није ми мило кад морам да споменем какву погрјешку Берлепшеву, јер он ме је занио својом изврсном књигом *die Biene*. Та је књига великога формата, има 584 стр. Берлепш у тој својој књизи спомиње 302 пчелара, наводи поред својега мишљења и њихова мишљења. Књига је писана прије 38. година и да богме да којечега нема у пракси што се данас зна, али је теоријски дио изврсно написан и има и данас своју потпуну вриједност. Ја сам се том књигом заносио. Кад сам прије 37. година почео пчеларити, ја сам прво њу набавио, њу читао и из ње учио. Увијек сам је уза се носио и без ње никад нијесам

био на пчелињаку. Она ми је улила љубав према вредној пчели и интересантном пчеларству.

Није ми мило да морам споменути да није баш сваки експеримент Берлепшев тачан, да се можемо на њега ослонити. По томе нијесу баш такве ждерење трутови, какви излазе из његова једнога експеримента. Ево! експеримента Берлепшева: Берлепш је узео 1000 пчела из плетаре, па их је метнуо у кошницу, мали сандучак, а у други сандучак метнуо је такође 1000 пчела, али и 1000 трутова. Оквир с медом са већином отвореним ћелицама измјерен је тачно и у једном и у другом сандучету. Да се пчеле смире, додана је масандучету са хиљаду пчела и толико трутова за $16\frac{1}{2}$ лоти, а то ће рећи, да један трут поједе више него $3\frac{1}{8}$ пчела или 320 трутова поједу толико, колико 1000 пчела. Овако гласи експеримент Берлепшев, а Адолфо Ерлихер каже, да је тај експеримент Берлепшев нетачан и каже зашто је нетачан ово: „Јесу ли била оба сандучета од једнога истог дрвета, да су једнако примала влагу? Је ли мед у оба сандучета био зрио у једном сандучету као и другом, те по томе да је и влагу једнако на себе привлачио? Да ли су оба сандучета стајала на једнако влажном мјесту у подруму? Јесу ли оба сандучета стајала на једнако видном мјесту? Можда је једно сандуче стајало на виднијем мјесту од другог. Можда је једно сандуче узнемиривала мачка или миш, те су онда и пчеле више јеле. Јесу ли пчеле биле једнога доба у оба сандучета. Напошљетку пчеле у првом сандучету немају ништа да раде, не граде саће, не хране уљеве, оне су скоро у летаржији, а

СРБИ РОДИТЕЉИ!

Спремајте српску омладину пре свега за све напредне привредне струке. За то смо најспособнији, а колико ваљаш, толико и вредиш. Ту нема, а и не треба ничије и никакве протекције, већ колико си способан, радин, штедљив и мудар, толико си и напредан и срећан. —

Који ваљан Србин жели ма какве даље улуте, нека се обрати на ма коју српску привредну установу или Привредник.

тица у свако сандуче, па су онда однесена оба сандучета у тамни подрум. Послије дванаест дана био је оквир с медом у сандучету са хиљаду пчела за четири лота лакши, а у

у другом сандучету са трутовима пчеле морају да прихрањују трутове и по томе морају више јести. Трутови сами врло мало једу меда, него их пчеле хране млијечем“.

Из тога се види да експеримент Берлепшев није тачан и да трутови нијесу такве ждерење, како се о њима мисли. Шта поједу то поједу у млијечу преко пчела, који се ствара од меда, а има их и доста у кошници, па онда дабогме и осјетно троше мед.

Природа не трпи сродно спаривање, јер то води тјелесном слабљењу, назадовању и пропадању. Природа воли укрштај, који кријепи, оживљава и јача организам. У

СРБИНЕ!

Не иди у Америку, јер је Америка најстрашнија гробница наша. Не раскопавај, србине, ни за живу главу својега огњишта; не изневеравај својега завичаја; не испуштај своје земље из шака, већ мудро живи, ради и штеди, па ћеш видети, да је и код нас добро свуда разумном Србину!

народу пчелињем има само једна матица, која се спарује само ван кошнице на пољу у ваздуху. Да би се спаривање боље осигурало, природа се побринула да има у сва-

кој кошници доста трутова. Да је у кошници само један трут, онда би се ријетко кад могла матица спарити и оплодити. Свакако опасност пријети матици што се спарује напољу у ваздуху, а сигурније би било спаривање у кошници, али природа не трпи сродно спаривање, она воли укрштај, па макар се изводило то спаривање и са опасношћу. Тијем се подиже снага народу пчелињем и крв у њему освјежава. Али се ипак природа побринула, да што више и боље сачува матицу од опасности, што је сваком друштву пчелињем одредила што већу множину трутова. Кад на којем пчелињаку има доста трутова, онда је сигурније спаривање, матица не мора више пута излијетати на спаривање и не мора излет чинити у велику даљину. У рано прољеће и у јесен врло се споро матице спарују и оплођавају. Излијећу по више пута, па никад да се оплоде. А зашто? Зато, што у то вријеме има мало трутова.

Природа воли укрштај код свијех животиња, па и код биља. По томе мора бити укрштај и код пчела. Макар што има у свакој кошници доста трутова, ипак ће се сасвијем ријетко десити, да се матица у једној кошници спари са трутовима исте кошнице, јер су трутови и пчеле једне и исте кошнице браћа и сестре. Матица се из једне кошнице спарује са трутом из које друге кошнице, дакле укрштај бива. Откуда се то зна? Ко има пчелињак са много кошница наше расе, па купи три четири кошнице талијанске расе, онда ће искусити, да ће се у ројевима талијанске матице већином спарити са трутовима наше расе, а у ројевима наше расе спариће се већином са трутовима талијанске расе. Из тога излази да се матице не спарују с трутовима из својих кошница, него се спарују из других кошница. То долази отуда, што трутови у кошници и не осјете, кад им матица излети из кошнице на спаривање, јер су већ навикнути на њен мирис, а кад матица излети из друге кошнице, онда им је мирис јачи од туђе матице, која их привлачи на спаривање. Из овога се види да природа не трпи инцест, него воли укрштај, који јача и оживљава крв и ствара здраво чило потомство. А из тога се види и ово, зашто је природа толико број трутова одредила у сваком народу, да што сигурније буде оплођивање матица. Морам споменути опет Берлепша што каже у својој књизи, да је сваки онај пчелар шалабактер, који трпи у кошници у плодишту само као грошић велико саће трутовско. Заиста се мора човјек чудити Берлепшу, који је био врло интеллигентан и велики човјек, заслужан за пчеларство са својих испитивања и експеримената, па да је имао тако мишљење о трутовима. Истина Берлепш је говорио: Моје комшије са својим плетарама дају мени за моје матице трутове, али је ипак неприродно и није добро за друштво пчелиње угушивати у њему нагон за трутовима, а то је сполни нагон, који се не да тако лако угушити без штете за развитак друштва пчелињега будући је сполни нагон најјачи нагон. Сваком је пче-

лару познато да кад хоће да стане на пут ширењу трутова, па исијече парче трутовскога саћа, које је настављено на пчелињем сату, пчеле ће на мјесто исјеченога парчета извести опет трутовско саће и не ће одустати никад да наново не изгради трутовскога саћа. Сполни је нагон најјачи нагон и друштву пчелињем треба пустити, да макар најмање задовоље својем нагонуградњом трутовскога саћа и његовањем ма најмање гомилице трутова. Тијем су пчеле чилије, здравије и вредније. Да богме не савјетујемо ми тијем, да се у свијем кошницама сви трутови оставе, него треба оставити у свакој кошници по по оквира у плодишту, а никако не дати да ниједнога трута нема у кошници као што је писао Берлепш. Не дати да ниједнога трута нема у кошници значи против природе пчелиње радити, значи против здравља њихова, против вредноће, против чилости њихове радити, значи чинити их да малакшу у вредноћи. Мада је Берлепш имао трутова у плетарама од својих сусједа за оплођавање својих матица, ипак није требао сасвијем уништавати својих трутова, јер није истина, да је тијем начином добио више меда, него је напротив морао добити мање меда, као што се испоставило, да се мање меда добива кад се матица одстрани из кошнице за вријеме главне паше. Треба дакле оставити ма најмање трутова у свакој кошници, јер се тијем подиже вредноћа у друштву пчелињем, а друго треба да има на пчелињаку трутова ради оплођавања матица.

Из добрих, племенитих друштава треба у неколико кошница оставити све трутове ради оплођавања матица. Највреднија, најплеменитија друштва имају и најбоље и најплеменитије трутове. У рђавим друштвима треба трутове потући или боље рећи не дати да пчеле граде трутовско саће и да изводе трутове, него треба његовати трутове из најбољих, највреднијих друштава. Као што се говори и пише о његовању најбољих и најплеменитијих матица, чим се особито одликују Швајцарци, тако треба пазити и радити, да се одгајају најплеменитији трутови. Нема

дакле право Берлепш, што је пустио да му се матице спарују и оплођавају од којекаквих трутова из кржљавих друштава у плетарама сусједовим, него је требао одгајати трутове из најплеменитијих, највреднијих друштава. Зна се да оплемењивање марве, коња и т. д. стоји до мужјака. Траже се и најбољи бикови, ждријепци и т. д. за оплемењивање сваке марве и т. д. Па тако исто треба из највреднијих, најплеменитијих друштава остављати и трутове, а у кржљавим и slabим друштвима не треба их ни пустити да се излегу.

Из свега се овога види да је сасвијем погрјешно, нерационално трутове тако таманити као што је чинио Берлепш. А и вика, да су трутови не само ждероње није умјесна. Њих пчеле хране најплеменитијом храном млијечем, докле су од користи друштву, а кад престане њихова функција, кад у другенцима има већ улева, онда се гаси и живот њихов. Лијепо Ерлихер испоређава трутове са лишћем каквога дрвета, па каже: Нико не ће обрати све лишће на каквом дрвету, јер би тијем упропастио дрво. Кад дође јесен, лишће ће и само опасти. Па тако исто и трутове не би било паметно све потући, јер кад дође јесен, и њих ће нестати. Како се у другенцима и трећенцима појаве уљеви, а то значи да су матице оплођене и да млијеча треба само за уљеве, одмах се почиње и живот трутовски гасити. За њих више нема млијеча, млијеч треба сада само уљевима зато морају да гину од глади, падају мртви на земљу као што лишће опада са дрвећа. Док су били од користи друштву, дотле су их пчеле храниле најплеменитијом храном, млијечем, а кад је њихова функција престала, немају пчеле за њих хране нимало, те падају мртви као лишће са дрвећа у јесен.

Трутови дакле нијесу ждероње. Они су корисни чланови друштва исто тако као и матица. Њима се оплемењује друштво, зато их треба његовати у најплеменитијим друштвима, а у рђавим друштвима не дати да их и једног има. А да пчеле не попусте у

својој вредноћи треба у иоле добрим друштвима да има барем једно парченце саћа трутовскога, гдје ће се пчеле задовољити храћењем улева и трутова. Као што није добро не дати пчелама да ни мало не граде саћа; тако исто није добро и против природе је пчелиње, да ни мало немају пчеле трутова у својем друштву, који су главни фактори као и матице у друштву пчелињем.

Јован Живановић.

Треба ли старо саће избацити из кошница?

Познавао сам једнога пчелара новајлију, којем је мењање старијега саћа задавало читаве бриге и посла. Чим му је саће било старије од три године, он га је топио и лпо од њега вештачко саће. Но није ни чудо, јер читајући почетник пчеларске књиге и новине, наплази на разна мишљења о томе: треба ли старије саће трпети у кошницама или не.

Док једни пчелари говоре, да саће треба барем сваке четврте, пете године премештати у медиште па и претapati и са највећим убеђивањем доказују, да му није место у плодишту, јер ћелице бивају све тешње од кошуљица, које младе пчеле за собом остављају, па за то и пчеле, које се легу у тима ћелицама бивају све мање и мање; други пчелари не држе ништа до тога учења, јер су се уверили, да пчеле дадиље одмах чим се је млада пчела излегла, ишчисте ћелицу. Јер када би стајало оно што они први говоре, то би као што проф. Ј. Живановић каже — »у дупљама, торњевима и т. д. где нико нигда не мења саће, морале пчеле бити ситне као мрави«, а то није, него су и тамо пчеле исте толике, као и у кошницама где се саће мења.

Држим, да се данас мало пчелара обазире на оно прво учење, јер многи признати пчелари уче противно. Тако, један од најпознатијих американских пчелара Доблитл говори, да старо саће не смета развијању легла. Он каже да има у кошницама 25 година старо саће, па му пчеле нису ништа мање него и друге пчеле. Бинцер каже да му је Фогел показивао 30 година старо саће, па му пчеле нису за то ништа ситније. А има приз-

натих пчелара као што је био Дадан, који имају у кошницама и 40 година старо саће, а пчеле су им као и друге пчеле.

Ни једна животиња не рађа се потпуно одрасла, него се после развија и расте, док не достигне потпуну величину. Некима животињама треба више, а некима мање времена, док сасвим израсту, једнима треба много година, а другима који дан. Међу ове последње спада и наша пчела. И пчела, излегла се она у већој или мањој ћелици, када изађе из ћелице још расте који дан, док не достигне праву величину. Ма била ћелица како му драго велика, пчела се у њој не развије потпуно. Има пчелара, који су нагонили матицу, да леже пчелиња јаја у трутовске ћелице, па пчеле ипак нису биле велике као трутови, мада су имале и сувише простране ћелице, него су биле као и оне пчеле, које су се излегле у пчелињим ћелицама.

Да пчела не израсте сасвим у ћелици, може се сваки пчелар уверити на својима пчелама. Ко хоће нека пазити, колике су младе пчеле, када се излегу, па ће видети, да су много мање него старије пчеле, ма се излегле из сасвим млада саћа у коме дотле легла не беше, а кроз неколико дана достигну остале старије пчеле, тако да их нисмо у стању од њих распознати. Јасан дакле доказ, да пчеле расту још и када оставе своју ћелицу.

Према томе дакле и старо саће не смета развијању легла. Ако су ћелице толико широке, да их матица може залећи т. ј. да може свој трбух спустити до дна ћелице, несумњиво је, да ће и младе пчеле имати у њима довољно места, да се колико треба развију. Наће ли се пак на староме сату по која ћелица сувише тесна, што хоће да се деси, или бар нам се чини тако, јер ивице (венци) од ћелица бивају неких пута сувише дебеле, такове ћелице не може ни матица запљувати, дакле не морамо се ни бојати, да ће нам из њих изићи гецаве пчеле. По мојем мишљењу, слабе и неразвијене пчеле постају ради слабе хране, а не ради тесних ћелица.

На основу реченога, држим да ће сваки пчелар увидети, да је неоправдана и неоснована плашња од старог саћа.

Често претапање саћа не би било ни рационално, јер прво, претапањем саћа и прављењем вешт. саћа за даје пчелар себи посла, а исто тако и пчелама око изграђивања саћа; а друго, пчелар, који би тако радио не би никада могао доћи до веће залихе саћа, која је пчелару и сувише потребна. Осим тога старо саће има и друге добре стране, које ћемо заман тражити у млада саћа. Наиме, старо саће је јако, те лако издржи и трупцање приликом пренашања и окретање у истресалци, што није случај са младим саћем, јер кошнице са младим саћем за време врућине пренашати значило би носити их у пропаст, а да је тешко а каткад и немогуће из њега истресати мед, познато је свакоме. Даље, пчелама је на староме саћу топлије, па зато боље за зимовање. А неки хоће да пчеле радије носе мед у старо саће него у младо и да га матица радије залеже.

Зато мене не једе брига: шта ћу са старим саћем? Лепше и правилније саће остављам у плодишту (у американци напред) не питајући колико је старо, а које је неправилно повлачим натраг у медуште. А да ми поред таква рада нису пчеле мале и геџаве, може се свако уверити ко дође на мој пчелињак.

Б. Коларовић.

Нов начин додавања матица.

Кад хоћемо у једној кошници да изменимо матицу из ког било узрока, то се по досадашњој пракси поступа овако: матицу, коју хоћемо да изменимо, ухватимо и метнемо у кавешчић и држимо ју у кошници тако затворену 24 сахата. После тога времена извадимо кавешчић са матицом и ову убијемо, па у тај исти кавешчић пустимо нову матицу, коју смо већ претходно у другом кавешчићу имали, и метнемо на оно исто место, где је и пре био кавешчић са старом матицом, дакле између два оквира у плодишту, где је највише пчела. После 24 сахата можемо пустити матицу из кавешчића а још је боље после 24 сахата извадити кавешчић, извадити запушач и запушити воском, па ће пчеле саме ослободити матицу. Кавешчић са матицом додаје се у

вече и тако исто и матица пушта се из кавешчића пред вече.

Зашто се прво хвата стара матица и држи у кавешчићу 24 сахата, па се у тај исти кавешчић пушта нова матица и држи толико исто времена? За то, да би нова матица добила мирис старе матице и по томе ће онда пчеле нову матицу радије примити, јер мирис игра велику улогу код измењивања односно додавања матица. Свака кошница има мирис од матице и пчеле по мирису познају страну пчелу. И не само код додавања матица да се пази на мирис, него мирис има велику улогу и при спајању пчела из две кошнице у једну, јер и при спајању пчела употребљава се начин, да се пчеле по мирису претходно изједначе и тада је спајање без штете, јер се пчеле не ће искосити.

Мирис дакле има не малу улогу и код додавања матица и при спајању пчела. Али ми држимо, да неје само мирис главно, него ту долазе и други моменти у обзир. Шта више изгледа, да су ти други моменти главнији него мирис. Ти други моменти могли би се назвати некако душени моменти. Н. пр. пчеле су добро расположене кад су сите, зато их пре спајања треба прихранити или кад се између спојених пчела метне оквир са отклопљеним медом, то оне навале на мед и преко ноћ се лепо споје или зашто пчеле примају страну пчелу само ако је теретна и т. д. Па и код додавања матица одлучују и други моменти, а не само мирис што ће се најбоље видети из начина кога ћу мало ниже навести и кога практикују Американци. За тај начин мало се знало у Европи и тек у најновије време опробаше га Немци и хвале тај начин додавања матица. Како многи српски пчелари о том начину додавања матица не знају, то га наводимо због његове практичне вредности као што ће се видети.

Тај нов начин додавања матица јесте у овом: око подне безматичи се она кошница, у којој хоћемо матицу да изменимо. Тако обезматичена стоји до пред вече. Око 6 сахати пред вече матицу већ спремљену у кавешчићу метнућемо између прозора и врата и држаћемо је тако осамљену до 8 сахати у вече. Пуститћемо

дакле да матица изгладни, јер не ће бити код ње ни једне пчеле да би је могла хранити. У 8 сахати увече подигнућемо заклопац од кошнице, извадићемо кавешчић с матицом и пустићемо је између последњег оквира и прозора где је најмање пчела. После тога затворићемо кошницу. Операција је готова. (Неки тврде да овако изгладнелу матицу пусте кроз лето у кошницу и буде лепо примљена, као што неки тако пуштају матицу, коју су замочили у воду или коју су намазали медом из кошнице, којој додају матицу.) Један Американац тврди да је за три године на горњи начин изменио 250 матица и само у три случаја неје била матица примљена и то за то, што је у овим кошницама било назовиматица, јер су исте кошнице биле за дуже време безмаци.

Овде се види, да мирис има сасвим споредну улогу. Главно је у каквом се стању матица налази и како то стање утече на пчеле, којима се матица додаје. Изгладнела матица понаша се мирно и скромно и готово рећи поплашено. Кад на прву пчелу наиђе одмах пружа своју рилицу просећи хране, а пчела ваљда из милости пружа опет своју рилицу и храни матицу. Тако једна, тако друга пчела, па се том приликом може видети, како су пчеле у кругу опколиле матицу и хране је.

Из овога начина види се, да мирно и скромно понашање матице добро утече на пчеле и све су добро расположене. Држимо да овде мирис нема никакве улоге. Напротив сита матица јури по саћу, осећа се страна и гордо се понаша, а то изазива пчеле те се раздраже и матицу убију.

Ми држимо, да и додавање матица у кавешчићу има исти основ. Кад се дода матица у кавешчићу, мада је тај кавешчић добио мирис старе матице, опет су пчеле на нову матицу раздражене, јер нова матица, будући сита, игра по кавешчићу, те су пчеле раздражене и ако добију матицу, то је вуку и кидају за ноге и др. Кад ова матица изгладни она стоји у кавешчићу узверена и мирна и пружа своју рилицу тражећи хране. И кад видимо да пчеле хране матицу у кавешчићу, онда се матица може међу пчеле пустити. Док дакле неје ма-

тица изгладнила, док није постала скромна и мирна дотле и пчеле несу добро расположене биле.

Овај начин додавања матица вреди опробати и резултат објавити у »Срп. Пчелару«. То вреди за то, што је ово најбољи начин додавања матица, јер и кошница и пчелар губе овим најмање времена, што се одмах види, када овај начин испоредимо са оним додавањем у кавешчићу.

Код овога новог начина додавања матица треба пазити још и на то, колико ће времена кошница бити безматок и колико ће времена матица гладовати. Неки доказују, ако је кошница дужије од 12 сахата безматок то пчеле почињу изводити матичњаке и пчелар би морао прво да прегледа кошницу и започете матичњаке да посече, а без тога може проћи, ако кошницу остави 6—8 сати да је безматок. Тако исто матица не би смела гладовати мање од два сахата а ни дужије од три сахата, јер ако гладује н. пр. један сахат то ће се још гордо понашати, а ако гладује више од три сахата може добити какву погрешку. Према томе знаће онда сваки како треба да ради н. пр. у подне ће кошницу безматичити, спремљену матицу пустиће да гладује 2—3 сахата и у 8 сахата увече пустиће матицу међу пчеле.

Сима Живућ, парох.

Јесу ли кокошке непријатељи пчелињи?

У пчеларским новинама више пута је потезано питање: да ли су кокошке непријатељи пчелињи? па је са разних страна разно и одговарано на ово питање. Неки пчелари држе, да су кокошке велики непријатељи наше вредне пчелице, јер су се уверили да кокошке једу пчеле; други их држе за сумњивце, а трећи их гледају као сасвим невинне животиње, не бране кокошкама да се врзу око кошница, шта више, врло им живописно изгледају пчелињацци, када по њима шетају шаропере коке и петлови, а особито квочке са чопором »кћери и синова«.

Правилно решење овога питања доиста је важно за пчелара; јер ако кокошке не шкоде пчелама, неби их морали пчелари гонити из пчелињака и ограђивати

кошнице да живина а особито кокошке до њих не долазе, као што многи пчелари чине; ако су пак кокошке непријатељи пчелињи, ако дакле тамане и једу пчеле, као што их многи пчелари оптужују, тада би их заиста требало далеко гонити од кошница, јер би када узмемо у обзир њихов број и »блаоутробије« могле више нашкодити пчелама, него све друге птице које често пчелари неоправдано оптужују, па и гоне.

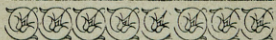
Важност дакле овога питања и несагласност пчеларских одговора на њега, изазвало ме је, те сам већ више година мотрио и гледао да се уверим: да ли су кокошке непријатељи пчелињи или не, и уколико су оправдане тужбе против њих. Мотрећи опазио сам, да по нека кокош а особито пиле радо се налази око кошница и једе пчеле мртве и живе, које уморне кући долазе; но већина живине обично није ни гледала на кошнице и пчеле. Зато дуго нисам могао да се решим, да ли да кокошке убројим међу непријатеље пчелиње или не. Волим своје миле пчелице, које ми толико угодних часова створише, које ми живот слађим чине; поред којих и доколицу могу корисно да употребим јер одмарајући се радим, а радећи око пчела одмарам се; али не мрзим ни пилиће, разуме се печене, — па не рад замерити се ни њима и на брзу руку осудити их, пазио сам и даље и гледао да нађем узрока: зашто неке кокошке, а особито пилићи једу пчеле, а већина — не?

Ове године пошло ми је за руком да ову загонетку одгоненем, а помогла ми је једна квочка са јатом својих пилића. Док су друге квочке по дворишту, ђубришту и гумну забављале своју »благонадеждну јуношад«, дотле је ова једна из дана у дан прелетала а пилићи се провлачили у пчелињаку. Кроз кратко време опазио сам да квочка и пилићи једу мртве пчеле, јер у моме пчелињаку нисам могао наћи ни једне мртве пчеле, чега иначе има и мора бити у сваком пчелињаку. У почетку нисам се много на њих обазирао. Али када су пилићи одрасли, почели су лакомо ждерати пчеле не само мртве него и живе, које уморне не погодеше на седало. Када сам то опазио, дакако да им није било места више у пчелињаку, — квочци су крила очупана, а ограда уде-

шена, да се пилићи не могу провлачити. — Но тиме још нисам готов. Када сам у мају направио вештачке ројеве и када ми све кошнице не моглоше стати у пчелињак, морао сам десетак кошница наместити ван пчелињака у двориште. Када су мало час споменути пилићи пчелождери осетили кошнице и пчеле, по цео дан од зоре до вечери нису се одмицали од кошница, док друга живина није ни гледала на кошнице, ови пчелождери чечали су код кошница, вешто убили сваку уморну пчелу, која би на земљу пала и лакомо је пождерали. Да сачувам пчеле од ове напасти, морао сам кошнице високо од земље подићи, а испред свију кошница уздуж направити од три даске широке скеле, да уморне пчеле падају на даске а не на земљу.

Из овога сам се уверио, да су пилићи *када се од малена намаме на пчеле* права напаст и гори непријатељи пчелињи него сва птичија ђутуре, јер »навика постаје друга природа«. Када се пак кокошке од малена не намаме на пчеле, не ће ни да их гледају, шта више боје их се и бегају од кошница. Зато напоље са квочкама и пилићима из пчелињака! јер лети могу да се навикну, те да постану страшни пчелождери; а зими чепркањем, скакањем на кошнице и клобарањем живина јако узнемирује пчеле.

Б. Коларовић.

Пабирци*).

— **Стакларскога лема има увијек на мојемп челињаку.** Њим се запуши свака рупица на кошницама. На кошницама не смије бити рупице нити пукотине, кроз које би могле улазити у кошницу туђице и у које би се завлачно метил. Како се опази која рупица или пукотина, пчелар ће их одмах лемом запушити. Такође увијек мора пчелар имати при себи лема при пренашању својих кошница на бољу пашу за сваки случај ако му устреба.

× **Корист од пчеларења.** — Какву корист донесе за једну годину само једна кошница показује овај рачун: У једној кошници има преко лета просечно 20.000 пчела радилица, које излећу на пашу. Сваког минута излеће 80 пчела. Од 7 сахати из јутра до 5 сахати после подне буде 48.000 излета. Свака пчела

*) Под знаком — сабира пабирке уредник »Српскога Пчелара«, под знаком × Сима Жигић а под знаком △ Ђорђе Коларовић.

при излету на пашу обиђе 50 цветова. Дакле за један дан обиђу пчеле из једне кошнице око два милијуна цветова. Ако рачунате преко године 100 дана да су пчеле могле на пашу излетати, то пчеле из једне кошнице обиђу преко две стотине милијуна цветова. Ако се само десети део тих цветова преко пчела оплодио, то је онда само један народ оплодио 20 милијуна цветова. Према овоме рачуну може сваки од прилике замислити какву огромну услугу чине пчеле нашему биљу и какву грдну корист имамо од пчеларења.

△ **Туђице.** Када пчелар уђе у траг туђицама т. ј. из које су кошнице, треба дати нападнутој кошници и оној која напада, различан али јак мирис н. пр. у једну грумичак камфора, а у другу парче ванилија, па ће бити мир. Тако каже један пчелар. — Ово није тешко покушати; само ретко су туђице из једне кошнице.

△ **Топлина у кошници.** — Ј. Хердер метнуо је термометар у плодиште. 17. јануара показивала је жива 34° F. Кад је неколико пута дупнуо по кошници, кроз 20 минута, понела се жива на 80° F. Из овога се види, колику топлину могу да изведу узнемирене пчеле. А да шта мора бити у лето, приликом пренашања кошница. Тада пчелама треба десет пута више ваздуха, него кад су на миру.

△ **Хоће ли бити ово истина?** Неки пчелар прича, како је имо једну врло јаку кошницу, а поред ње једну празну са вештачким саћем, која је чекала да се у њу стресе рој. Једаред је тај пчелар опазио на лету те кошнице јаку стражу. Кад је отворио ту кошницу, нашао је вешт. саће изграђено и пуно меда. Легла није било ни мало а ни матице. Тај пчелар мисли, да је оно јако друштво, употребило празну кошницу, за своје медиште.

| ● ● ● ● ● ● ● ● | **Исправак.** | ● ● ● ● ● ● ● ● |

На стр. 146. мјесто Ohne Weide telfen треба helfen. На стр. 147. мјесто ни Даданове и Геретунгове треба ни Геретунгове.

За све што се тиче администрације од 1. јануара 1903. год. треба се обраћати на „Српску Пчеларску Задругу“ у Руми. Рукописе, књиге и листове у замену и друго што се тиче уредништва, треба шиљати на
Уредништво „Српскога Пчелара“ у Нарловце.

Власник и издавалац Српска Пчеларска Задруга у Руми.
